

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
В. Л. Шаран
Підпис Ініціали та прізвище

28 січня 2020 р.

ПРОГРАМА
науково-педагогічної практики

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Освітньо-наукова програма **Музичне мистецтво**

Статус дисципліни **нормативна**

Навчально-науковий **Інститут музичного мистецтва**

Кафедра **методики музичного виховання та диригування**

Мова навчання **українська**

Дані про практику:

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити ЄКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Очна	II	III	3	Впродовж семестру під час теоретичного навчання	диф. залік
Заочна	II	III	3	Впродовж семестру під час теоретичного навчання	диф. залік

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки **доктора філософії (240 кредитів ЄКТС)**.

Розробники: І. Л. Бермес, доктор мистецтвознавства, професор;
В. В. Полюга, кандидат філософських наук, доцент

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

І. Л. Бермес, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри
методики музичного виховання та диригування

Схвалено на засіданні кафедри методики музичного виховання та диригування

Протокол № 12 від 23.12, 2019 р.

Зав. кафедри І. Л. Бермес

Схвалено на засіданні науково-методичної ради Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 12 від 26.12, 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 1 від 28.01, 2020 р.

1. Мета та завдання практики

Метою науково-педагогічної практики аспірантів є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних усвідомлювати стан та перспективи розвитку музичної науки, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання, набувати практичні навички та досвід викладацької роботи, необхідних для викладання музичних дисциплін у вищих навчальних закладах.

Завдання науково-педагогічної практики полягають у :

- безпосередньому ознайомленні аспірантів-практикантів з формами та методами викладання циклу музичних дисциплін (теоретичних і практичних), які вивчаються на кафедрах інституту музичного мистецтва;
- вихованні в аспірантів творчого підходу до ведення навчально-методичної, наукової роботи, формуванні потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- здобутті аспірантами професійних якостей майбутнього викладача, а саме: вміння готувати лекційний матеріал із використанням новітніх досягнень в царині музичного мистецтва, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати його студентам, володіти аудиторією тощо;
- розвитку професійних умінь педагогічної діяльності викладача через залучення до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ЗВО;
- формуванні вмінь щодо планування й організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу);
- формуванні вміння критично оцінювати лекції та практичні заняття своїх колег та на їх основі робити висновки щодо організації власної викладацької діяльності.

Додатковими завданнями науково-педагогічної практики аспірантів є:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи інституту музичного мистецтва та його провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;
- отримання уявлень про діяльність кафедри, роботу на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;
- впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- формування умінь моніторингових досліджень у галузі освіти;
- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців.

Загальні компетентності :

- здатність до розуміння сучасної методології музичного мистецтва; застосування методів наукового пізнання; методологічно та науково грамотної реалізації наукового дослідження; інтерпретації його результатів;
- здатність до оволодіння необхідними психолого-педагогічними навичками у науковій діяльності; отримання результату у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

Фахові компетентності :

- здатність до розуміння низки дослідницьких парадигм, стратегій у галузі музичного мистецтва; специфіки функціонування і розвитку музичного мистецтва як цілісності, як феномену людства, як еволюції від багатоплановості стилів до його плюралізму, що існує і розвивається через взаємодію його національних і регіональних форм;
- здатність до планування й апробації дослідження, яке шляхом проведення ґрунтовної роботи розширює межі знань, продукує нові інтерпретації, інноваційні методи, новий досвід у професійній мистецькій діяльності та виконавській практиці;
- здатність до виявлення компетентності щодо оперування поняттями музичної науки в контексті історичних, теоретичних та практичних знань, умінь і навичок; усвідомлення функціональних засад історії музики як наукової дисципліни в системі гуманітарних та мистецтвознавчих наук;
- здатність до розуміння еволюції музичного мистецтва як відображення основних тенденцій соціокультурного та історичного розвитку;
- здатність до розуміння музики як мистецтва, системи мислення, теорії її походження; філософського осмислення проблем музичної творчості, герменевтики,

музичного семіозису в контексті філософії музики, соціокультурного буття музики в концепції музичного естетизму; осмислення питань про походження, сутність музики; музики як цінності життя, онтологічних та феноменологічних проблем філософії музики загалом; оперування основними поняттями музичної герменевтики;

- здатність продемонструвати знання з питань музичного краєзнавства; до наукового пошуку в питаннях джерелознавства та архівістики;

- здатність до вільного користування комп'ютерними технологіями, використання належного програмного забезпечення, відображення цих результатів; спілкування з колегами, мистецькою спільнотою та науковою спільнотою у цілому та розвитку загальнокультурного кругозору.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти повинні досягнути таких результатів навчання :

- розуміння сучасної методології наукового дослідження;
- розуміння взаємозв'язку між сферою теорії та практики музичного мистецтва;
- основних музикознавчих і філософських теорій щодо музичного мистецтва;
- головних досягнень музичного мистецтва в композиторській, виконавській творчості, музикознавчій думці;
- впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.
- взаємозв'язку з загальною картиною українського музичного середовища в контексті соціокультурних процесів; між сферою теорії та практики регіонального музичного мистецтва;
- сучасних методологій та методів архівно-пошукової роботи;
- методів археографічної, текстологічної, палеографічної, філігранологічної та ін. видів робіт спеціалізованого комплексу допоміжних історичних дисциплін;
- логічно будувати структуру наукового дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати якісну інтерпретацію отриманих результатів;
- побудувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, дотримуватися правил ефективної комунікації;
- створювати презентації та ефективно використовувати мультимедійні, програмне забезпечення для виконання наукових завдань;
- самоорганізовуватись і технології самовдосконалюватись, застосовуючи різноманітні освітні ресурси;
- знайти необхідну інформацію з інформаційних джерел відповідно до проблеми дослідження, зокрема й іноземною мовою.

2. Передумови для проходження практики

Згідно з навчальним планом Університету науково-педагогічна практика проводиться для аспірантів другого року навчання. Обсяг практики становить 3 кредити ЄКТС (90 год.) : із них 45 год. – навчально-методична та наукова робота (вивчення досвіду провідних викладачів університету, оволодіння навичками структурування та обґрунтованого перетворення наукових знань у навчальний матеріал, відвідування та аналіз лекційних, семінарських та практичних занять, керівництво різними видами діяльності студентів, зокрема й науковою); 45 год. – аудиторне навантаження (проведення лекційних, семінарських, практичних занять).

Науково-педагогічна практика проводиться після вивчення курсів «Історія музичного мистецтва», «Музичне джерелознавство та архівістика».

3. Очікувані результати науково-педагогічної практики

Після проходження практики аспіранти мають знати :

- основні форми організації й основи планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у вищій школі;

- права та обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, студентів);
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Аспіранти мають **вміти** :

- визначати мету та завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти;
- формувати у студентів критичне мислення, креативність;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- створювати та підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;
- розвивати інтереси студентів і мотивацію до навчання, формувати та підтримувати зворотний зв'язок.

4. Організація та керівництво науково-педагогічною практикою

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (№115 від 26.03.2019).

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність аспірантів і керівників практики, є програма практики. Програма практики урахує специфіку спеціальності 025 музичне мистецтво.

Відділ аспірантури, докторантури та наукової роботи Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка інформує аспірантів про місце, строки проведення практики та форми звітування; здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програми практики, своєчасним складанням звітної документації за підсумками практики.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль науково-педагогічної практики аспірантів покладається на завідувача випускової кафедри. Безпосереднє керівництво практикою кожного аспіранта покладається на наукового керівника дисертації та керівника практики однієї з трьох кафедр інституту музичного мистецтва (кафедрах методики музичного виховання та диригування, народних музичних інструментів та вокалу, музикознавства та фортепіано), за якою закріплюється аспірант-практикант.

Проходження практики слід розпочинати з відвідування лекцій та практичних занять, які проводять викладачі кафедри. При цьому аспірант знайомиться не лише з методами викладання, а й з тими групами, в яких у подальшому він читатиме лекції та проводитиме практичні заняття. У цей період практиканти готують тексти лекцій та методичні розробки, які надаються для перевірки керівникові практики.

Відтак аспірант читає лекції, проводить практичні, семінарські заняття, відвідує заняття своїх колег та обговорює їх. Протягом проходження практики аспірант бере активну участь в науково-методичній роботі кафедри, займається самопідготовкою.

Заключним етапом практики є підготовка аспірантами «Звіту про проходження науково-педагогічної практики» та затвердження його на засіданні випускової кафедри.

5. Зміст науково-педагогічної практики

Зміст практики викладено у пункті 4 «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка».

Основні завдання науково-педагогічної практики відображаються в індивідуальному плані аспіранта, з дотриманням визначених у ньому термінів виконання. Аспірант здійснює відмітки та фіксує зміст і обсяг виконаної роботи, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та завідувач кафедри з відміткою про вчасність його представлення. Результатом практики має стати отримання наукових навиків, які будуть покладені в основу виконання дисертаційного дослідження та використані у подальших наукових розробках практиканта, та навиків педагогічної діяльності (творчий, дослідницький підходи).

Навчальна і методична робота є сутністю науково-педагогічної практики, завданням якої є формування в аспірантів навичок викладацької роботи. Навчально-методична робота полягає у :

- відвідуванні лекцій, семінарських і практичних занять з метою вивчення методичного досвіду, навчальної роботи кафедри в цілому, оволодіння методиками підготовки до навчальних занять і викладання навчального матеріалу;
- засвоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи студентів, особливо під час підготовки до практичних та семінарських занять (додаткові питання, теми для обговорення, теми рефератів тощо);
- відвідування занять, які проводять аспіранти-практиканти з наступним обговоренням.

Діяльність аспіранта під час проходження науково-педагогічної практики оцінюється за всіма видами роботи за 100-бальною шкалою.

6. Індивідуальні завдання

Враховуючи специфіку спеціальності 025 музичне мистецтво аспірант-практикант може брати участь у підготовці концертної програми (як соліст, учасник колективу), творчого заходу університету чи інституту музичного мистецтва, регіональному, всеукраїнському чи міжнародному конкурсі тощо. Так само практикант може підготувати анотацію до концертної програми чи план-конспект виховного заходу (позааудиторного, профорієнтаційного) та провести його.

7. Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

Зміст практики включає в себе такі складові :

- 1) вивчення досвіду викладачів у проведенні різних видів навчальної роботи;
- 2) розробка плану практичних занять, обговорення їх із керівником практики;
- 3) підготовка конспекту лекції, обговорення його з керівником практики;
- 4) розробка завдань для самостійної роботи студентів;
- 5) проведення лекційних та практичних занять;
- 6) відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри; обговорення з викладачами використаних методів навчання;
- 7) підготовка матеріалів практики та звіту.

За підсумками походження науково-педагогічної практики аспірант представляє на кафедру звіт про проходження практики, підписаний науковим керівником дисертаційного дослідження та завідувача випускової кафедри. Звіт затверджується завідувачем кафедри.

8. Критерії оцінювання результатів науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика оцінюється за такими видами діяльності аспіранта :

Види роботи	Кількість балів
Підготовка та проведення лекцій	30
Підготовка та проведення семінарських занять	20
Підготовка та проведення практичних занять	20
Індивідуальні завдання	15

А (90 – 100) – (відмінне виконання всіх видів робіт, лише з незначною кількістю помилок) – аспірант у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці, під час проведення лекцій, семінарських і практичних занять; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики, зокрема й індивідуальні завдання; аспірант під час звіту за практику демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять.

В (82 – 89) – (виконання всіх видів робіт вище середнього рівня з кількома помилками) – аспірант виконав індивідуальний план проходження практики; має добрі теоретичні знання та може їх застосовувати на практиці під час проведення лекцій, семінарських і практичних занять; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики, зокрема й індивідуальні завдання; аспірант під час звіту за практику демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять.

С (75 – 81) – (загалом аспірант правильно виконав усі завдання науково-педагогічної практики з певною кількістю суттєвих помилок) – аспірант виконав індивідуальний план проходження практики; має добрі теоретичні знання, та може їх застосовувати на практиці під час проведення лекцій, семінарських і практичних занять; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики, зокрема й індивідуальні завдання; аспірант під час звіту вільно відповідає на всі питання, пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять.

В (67 – 74) – (аспірант непогано справлявся з усіма видами робіт, але зі значною кількістю недоліків) – виконав індивідуальний план проходження практики, користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання та може їх застосовувати на практиці під час проведення лекцій, семінарських і практичних занять; на задовільному рівні виконував завдання практики, зокрема й індивідуальні завдання; аспірант під час звіту за практику демонструє слабкі знання, з труднощами відповідає на всі питання, пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять.

Е (60 – 66) – (виконання всіх запланованих видів робіт відповідає мінімальним критеріям) – аспірант не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати під час проведення лекцій, практичних та семінарських занять; не набув умінь розробляти необхідне навчально-методичне та дидактичне забезпечення освітнього процесу навіть за сторонньої допомоги та підтримки;

FX (35 – 59) – (з можливістю повторного складання) – аспірант під час звіту за практику виявляє не досить повні знання під час проведення лекцій, семінарських, практичних, індивідуальних занять; не здатний відповісти на поставлені питання на рівні репродуктивного відтворення, допускає значні помилки, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять, відповіді дає неповні навіть у разі допомоги;

F (0 – 34) – (незадовільно) – аспірант не демонструє знань під час проведення лекцій, семінарських, практичних, індивідуальних занять, допускає суттєві помилки, під час звіту не виправляє їх, незрозуміло вибудовує відповіді на поставлені питання.

Рекомендовані джерела інформації

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

2. Гладуш В., Лисенко Г. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія. – Дніпропетро́ськ, 2014. – 416 с.

3. Здобувачу наукового ступеня : метод. рекомендації / упоряд. С. В. Сьомін. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.

4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б. Педагогічна практика аспірантів – передумова становлення особистості викладача. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4058...4.pdf>

5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 206 с.

6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.

7. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. – К. : Логос, 2006. – 215 с.

8. Педагогічна (асистентська) практика : програма та методичні рекомендації до виконання для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини другого (магістерського) рівня вищої освіти» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 52 с.

9. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К. : Дивосвіт, 2006. – 236 с.

10. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. – К. : Академвидав, 2005. – 207 с.

11. Чепига М. Нова концепція навчання і виховання докторантів (PhD) // Вища школа. – 2008. – №7. – С. 9–12.

12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 112 с.

Інформаційні ресурси

13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

14. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistuvishchikh-navchalnikhzakladakh/4688>

15. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (№115 від 26.03.2019). Режим доступу: URL: <http://dspace.dneu.edu.ua/science/departments/graduate-school/all-docs/>

16. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mi.intranet/aspirant.com.ua/>

17. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf>

Додаток 1

Титульний аркуш звіту

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Інститут музичного мистецтва

Кафедра методики музичного виховання та диригування

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Аспіранта (ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітня програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «доктор філософії»

Спеціальність ____ 025 Музичне мистецтво

Терміни практики з «__» ____ 20 __ р. по «__» ____ 20__ р.

Науковий керівник аспіранта _____
(вчене звання, ПІБ, посада) _____ (підпис)

Керівник практики від кафедри: _____
(прізвище та ініціали) _____ (підпис)

Дрогобич, 2020

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
методики музичного виховання та диригування
__ __ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження науково-педагогічної практики
здобувачем вищої освіти
ступеня доктора філософії у період
з «__» __ 20__ р. по «__» __ 20__ р.

№	Заплановані заходи	Терміни виконання	Відмітка про виконання (власноруч)

ЩОДЕННИК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____
за період з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Місце практики _____
Викладач-керівник _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Підпис аспіранта

Підпис викладача-керівника

До щоденника практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням науково-педагогічної практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.). Викладач оцінює кожен етап практики і виставляє оцінку в третю колонку.

Додаток 3

ФАКУЛЬТЕТ (ІНСТИТУТ) _____
КАФЕДРА _____

ЗВІТ про проходження науково-педагогічної практики

аспірантом _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

У період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

проходив асистентську практику на факультеті (в інституті) _____

Керівник практики : _____

(посада, вчений ступінь, звання, ПІБ)

За період практики мною було виконано такі види роботи :

1) види робіт

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття	Навч. заклад, факультет, курс, група	Дата	Оцінка	Підпис викладача

2) рекомендації щодо вдосконаленню організації та проведенню практики :

– позитивні моменти в організації та змісті практики;

– негативні моменти в організації та змісті практики;

– побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис аспіранта

_____ Підпис керівника

Затверджено на засіданні кафедри музичного виховання та диригування

Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
методики музичного виховання та диригування
__ __ 20__ р.

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (П.І.Б.) за період проходження науково-педагогічної практики зарекомендував себе як...

ВИСНОВОК: (П.І.Б.) виконав (не виконав) індивідуальний план науково-педагогічної практики у повному (не повному) обсязі, рекомендується (не рекомендується) до захисту з оцінкою ____.

Керівник _____
(посада) (підпис) (П.І.Б)

«__» _____ 20__ року